

ŠKODLIVÍ ČINITELÉ CUKROVÉ ŘEPY – ŽIVOČIŠNÍ ŠKŮDCI

Příležitostní škůdci cukrovky – savci a ptáci

HARMFUL FACTORS IN SUGAR BEET – ANIMAL PESTS: OCCASSIONAL SUGAR BEET PESTS – MAMMALS AND BIRDS

Vít Bittner – Maribo Seed

V tomto závěrečném dílu seriálu o škodlivých činitelích cukrové řepy se zaměříme na poškození působená obratlovci, se kterými se u cukrovky často setkáváme na vzházejících i vzešlých rostlinách. Škody nebývají v zásadě hospodářsky významné, s výjimkou pěstování cukrové řepy po kukuřici a se škodami působenými divokými prasaty. Totéž výjimečně platí u škod působených ptáky na vzházejících řepných porostech, zvláště kolem lidských sídlišť.

Obr. 1. Okus listů cukrovky působený zajícem či králíkem

Obr. 2. Poškození řepné bulvy okusem zajíců či králíků

Králík, zajíc a další zvěř

Králík divoký (*Oryctolagus cuniculus* L.) a zajíc polní (*Lepus europaeus* Pall.) škodí okusem listů a kořenů v oblasti hypokotylu. U králíků bývají škody ohniskovitě rozmístěny, obvykle od okrajů polí, u zajíců mohou být rozmístěny nepravidelně v rámci celého pole. Velké škody mohou lokálně nastat v raných fázích vývoje řepy, kdy je ukousnut vegetační vrchol a řepa nemůže regenerovat (obr. 1.). V pozdějších fázích je typické překousání listů v řapíku a může být ožraný i kořen (obr. 2.).

Žírem může škodit i srnčí zvěř nebo divoká prasata. Srnčí zvěř obvykle poškozují listy. U divokých prasat (*Sus strofa* L.) je možný dvojitý typ poškození. Je-li cukrovka pěstována po kukuřici, bývají často poškozeny rostliny již v raných fázích při vzházení a řádkování řepy. Prasata vyhledávají v půdě zapravené zbytky kukuřičných palic a v rámci honu ohniskovitě poškodí celé řádky vzházející řepy. V pozdějších fázích jde o přímé poškození řepy žírem a prasata mohou vyrývat kořeny přímo ze země (obr. 3.).

Hlodavci

Křeček polní (*Cricetus cricetus* L.) je dosti nespecifický škůdce cukrovky, ale působí místně škody žírem rostlin v okrouhlých ohniscích v porostech cukrovky, uprostřed bývá obvykle zřetelná nora (obr. 4.). Nory jsou značně hluboké s několika svislými i šikmými východy. V těchto norách hromadí křečkové zásoby (převážně semena), jež konzumují během zimního spánku. Samice křečka má 2–3 vrhy do roka s asi 5 mláďaty. Mláďata

Obr. 3. Zvadlá rostlina cukrovky ukousnutá divokým prasetem

po měsíci vcelku dospívají, opouštějí rodnou noru a začínají žít samostatně. Na obr. 5. je silný okus bulvy cukrovky působený křečkem či jinými hlodavci. Na rostlinách cukrovky a na kořeni může též škodit žírem hraboš polní (*Microtus arvalis* Pall.) či hryzec vodní (*Arvicola terrestris* L.). Poškození těmito hlodavci je na obr. 6., pod zemí jsou ožrané kořeny a rostlina zcela vadne.

Ptáci

Ptáci škodí řepě na listových čepelích či na vzházejících rostlinách. Na mladých rostlinách a čepelích listů mohou být patrné ostře ohraničené „okusy“ (obr. 7.). Škodlivost je větší v raných fázích vývoje cukrovky. Ojedinele může docházet také k „vzobávání“ vcházejících rostlin – děložních listů, zvláště pokud na nich ulpívá semenný obal (obr. 8.). To se děje v sušším počasí při vzházení cukrovky. Může k tomu docházet i v případě neulpívání semenného obalu, ptáci zničí celou rostlinu tím, že uzobnou děložní listy v hypokotylu. Škody jsou v porostu nepravidelné a mohou převažovat v okolí lidských sídlišť. Takto škodí např. koroptve, skřivani a vrabci. Škody na čepelích listů větších rostlin mohou působit havrani, koroptve, divocí holubi či bažanti.

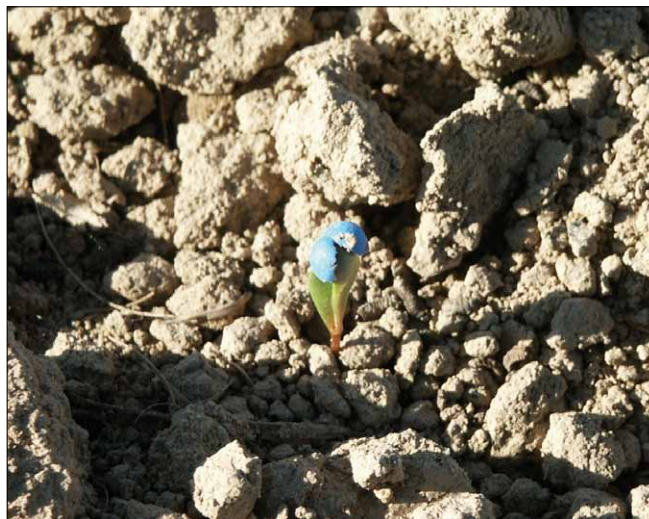
Obr. 6. Cukrovka poškozená pravděpodobně hrabošem polním

Obr. 4. Nora křečka v ohnisku poškozených a zmizelých rostlin

Obr. 7. Listy cukrovky poškozené ptáky

Obr. 5. Silný okus kořene cukrovky křečkem či jinými hlodavci

Obr. 8. Ptáci mohou uzobávat děložní listy cukrovky

